

ભૂગોળ

વિભાગ: 1 ભૌતિક ભૂગોળ

(1) અંતરીક્ષમાં પૃથ્વી:

સૌર-પરિવાર, પૃથ્વી એક ગ્રહ તરીકે, પૃથ્વીની ઉત્પત્તિ સમજાવતી કાન્ટની વાયુમય રાશિની પરિકલ્પનાપરિકલ્પના, લાપ્લાસનો નિહાસંરિકાનો સિદ્ધાંત, ચેમ્બરલીન અને મોલ્ટનનો ગ્રહાણુ સિદ્ધાંત, જેમ્સ જિન્સ અને જેફરીનો ભરતીનો સિદ્ધાંત, પૃથ્વીની પરિભ્રમણ અને પ્રદર્શિણા ગતિ, અક્ષાંશ-રેખાંશ, સ્થાનિક સમય, પ્રમાણસમય અને સમયપટ્ટાઓ, આંતરરાષ્ટ્રીય દિનાંતર રેખા, સૂર્ય અને ચંદ્રગ્રહણો.

(2) મૃદાવરણ:

પૃથ્વીની આંતરિક રચના, ભૂસંતુલન, સમતુલાનો સિદ્ધાંત, ખડકો, ખડકોનું વર્ગીકરણ, ખડકોના પ્રકારો, ભૂમિઆકારો, ભૂમિઆકરોના વિકાસ માટે જવાબદાર કુદરતી બળો, આંતરિક અને બાહ્ય બળો, પર્વતનિર્માણ ક્રિયા, પર્વતોનું વર્ગીકરણ, પર્વતોના પ્રકારો, ભૂકંપ અને જ્વાળામુખી પ્રક્રિયા, ઘોવાણ અને નિક્ષેપણ, નદી, હિમનદી, પવન, ભૂગર્ભજળ અને સમુદ્રમોજાનું કાર્ય અને તેનાથી રચાતા ભૂમિઆકારો-ભૂમિખંડો અને મહાસાગરોનો ઉદભવ અને વહેંચણી સમજાવતો ચતુષ્ફલકનો સિદ્ધાંત, વેગનરનો ખંડપ્રવહનનો સિદ્ધાંત અને ભૂતકતી-સંચલન (Plate tectonics theory) નો સિદ્ધાંત.

વિભાગ: 2 ભારતની આર્થિક અને પ્રાદેશિક ભૂગોળ

ભારતની પ્રાકૃતિક ભૂમિકા-ભારતનું સ્થાન, ભૂપૃષ્ઠ, ભૂસ્તરીય રચના, જળપરિવહન, આબોહવા અને તેની આર્થિક પ્રવૃત્તિઓ પર અસરો, કુદરતી વનસ્પતિ, જમીનો, જમીનઘોવાણ, જમીન-ઉપયોગિતા, ખનિજો અને સંચાલનશક્તિનાં સાધનો, ભારતના ખેત આબોહવાકીય વિભાગો, ખેતી પદ્ધતિઓ, ખેતીના મુખ્ય પાક, ખેતી વિષયક સમસ્યાઓ, ભારતમાં હરિયાણી ક્રાંતિ, મુખ્ય સિંચાઈ યોજનાઓ, ઔદ્યોગિક વિકાસ-મુખ્ય ઉદ્યોગો જેવા કે, સુતરાઉ કાપડ, લોખંડ-પોલાદ, એન્જિનિયરિંગ, રસાયણ, પેટ્રોકેમિકલ્સ, રાસાયણિક ખાતર ઉદ્યોગ, સિમેન્ટ, ખાંડ અને કાગળ ઉદ્યોગ-ભારતના મુખ્ય ઔદ્યોગિક પ્રદેશો, વાહનવ્યવહાર અને વ્યાપાર, આંતરિક અને આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપાર, મુખ્ય બંદરો, ભારતમાં શહેરીકરણ અને તેની સમસ્યાઓ, વસ્તી-વસ્તી વૃદ્ધિ, વસ્તીગીચતા, વસ્તીવિતરણ અને વસ્તીની સમસ્યાઓ અને તેના સંભવિત ઉકેલો, ભારતની વસ્તીવિષયક નીતિ.